

POSTANOWIENIE

30 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.S.-K. i M.K.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w K.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 23 stycznia 2024 r., I ACa 672/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz każdego z powodów po 2700
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

(P.H.)

UZASADNIENIE

Strona pozwana, Bank spółka akcyjna w W., wywiodła skargę kasacyjną od
wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 23 stycznia 2024 r., wydanego w sprawie z powództwa K.S.–K.
i M.K. o zapłatę i ustalenie.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, bank wskazał na
oczywistą zasadność skargi polegającą na błędnym ustaleniu przez Sądy *meriti*
nieważności umowy kredytu wskutek abuzywności postanowień umownych wobec
braku statusu konsumenta po stronie powodów, jak również na błędnym przyjęciu

braku możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień obiektywnym kursem waluty. Skarżący bank oczywistej zasadności upatrywał także w uwzględnieniu roszczenia odsetkowego. Jako ewentualną podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na istotne zagadnienie prawne, oparte o art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 58 k.c., polegające na konieczności ustalenia możliwości utrzymania w mocy umowy kredytu po wyeliminowaniu z niej postanowień abuzywnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest jej oczywista zasadność, może dotyczyć jedynie przepisów prawa niepodlegających różnej wykładni i niepozostawiających sądowi swobody oceny. Chodzi przy tym o wykładnię w oczywisty, dostrzegalny już *prima facie* sposób, sprzeczną z jednolitością i ugruntowaną wykładnią skonkretyzowanego przepisu, przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa (zob. m.in. postanowienia SN: z 21 maja 2025 r., I CSK 558/24; z 26 marca 2025 r., I CSK 3537/23; z 30 stycznia 2025 r., I CSK 3814/23; z 31 grudnia 2024 r., I CSK 1853/23; z 20 listopada 2024 r., I CSK 2892/23; z 14 września 2023 r., I CSK 518/23; z 27 lipca 2023 r., I CSK 5328/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Nie ma racji strona skarżąca podnosząc, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Identycznej treści zagadnienia były już wielokrotnie przedstawiane Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia.

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie została spełniona. Pozwany pod pozorem oczywistej zasadności w istocie pyta o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy. Przedstawił wyłącznie własne stanowisko, polemizując z niekorzystnym dla niego rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji. Pozwany ograniczył się do powołania jednego orzeczenia, z którym sprzeczny jest zaskarżony wyrok.

Przedstawione w skardze kasacyjnej argumenty nie przekonują, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne w sposób, który przekłada się na konieczność uchylecia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ k.c.) to konstrukcja przeniesiona do polskiego systemu z dyrektywy 93/13. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 7 grudnia 2023 r. (C-140/22), wyjaśnił, że zgodnie z wykładnią Trybunału art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, sformalizowane i złożone przed sądem oświadczenie konsumenta nie może być odczytywane jako pozytywna przesłanka

ochrony wynikającej z dyrektywy, gdyż wyrażona w niej sankcja bezskuteczności abuzywności powstaje z mocy prawa i *ex tunc*. Bezwarunkowa i działająca *ex tunc* bezskuteczność abuzywna niedozwolonej klauzuli w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 skutkuje tym, że ewentualne oświadczenie konsumenta może prowadzić jedynie do zrzeczenia się ochrony na jej podstawie (pkt 57). Należy też zwrócić uwagę, że stwierdzenie przez sąd *meriti* w umowie niedozwolonych postanowień, także z urzędu, nie ma charakteru rozstrzygnięcia konstytutywnego, lecz deklaratorywny. Sąd stwierdza niedozwolony charakter ocenianego postanowienia ze skutkiem wynikającym z ustawy (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2 i uchwałę SN z 6 kwietnia 2018 r., III CZP 114/17). Niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. jest *ex lege* pozbawione mocy wiążącej od samego początku i każdy organ orzekający w sprawie dotyczącej roszczenia z umowy z udziałem konsumenta jest obowiązany uwzględnić ten stan z urzędu, chyba że konsument temu się sprzeciwi, wyrażając następnie świadomą, wyraźną i wolną zgodę na związanie tym postanowieniem. Uprawnienie zostało zastrzeżone na korzyść konsumenta (zob. postanowienie SN z 30 września 2025 r., I CSK 3344/23, Lex 3921042).

Przed wszystkim jednak Sąd Najwyższy w uchwale całego składu Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, ugruntował dotychczasową linię orzeczniczą i przyjął że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określania kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub

część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Należy wskazać, że odstępianie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej Izby Sądu Najwyższego jest zaś możliwe tylko przez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

Dla oceny, czy dana osoba fizyczna jest w konkretnym przypadku konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., czy też nie można jej nadać takiego statusu ze względu na związek podejmowanej czynności prawnej z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby, nie ma znaczenia subiektywne przekonanie tej osoby, że nie dokonywała ona z przedsiębiorcą określonych czynności prawnych w ramach działalności gospodarczej, lecz okoliczności mogące posłużyć obiektywnej ocenie charakteru tej działalności (zob. np. wyroki SN z 4 marca 2025 r., II NSNc 243/24; z 19 lutego 2025 r., II NSNc 116/24; z 10 stycznia 2025 r., II CSKP 1262/24; postanowienie SN z 20 sierpnia 2025 r., I CSK 537/25).

W orzecznictwie europejskim podkreśla się natomiast, że w przypadku czynności prawnych służących celom mieszanym należy brać pod uwagę cel dominujący, w przypadku umów kredytowych istotne znaczenie ma przeznaczenie udostępnionego kapitału (zob. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii

Europejskiej z 3 lipca 1997 r., C-269/95; z 20 stycznia 2005 r., C-464/01; z 25 stycznia 2018 r., C-498/16; z 3 września 2015 r., C-110/14).

Z ustalonego przez Sądy *meriti* stanu faktycznego sprawy wynika jednoznacznie, że środki pozyskane z umowy kredytu powodowie przeznaczyli na spłatę poprzedniego kredytu uzyskanego na nabycie lokalu mieszkalnego, który sprzedali, i na zakup kolejnego oraz jego wykończenie, zaspokajając w ten sposób potrzeby mieszkaniowe. Takie działanie nie było bezpośrednio związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej, określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula spreadowa nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającego z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te, składające się na przyjęty w umowach kredytu mechanizm przeliczeniowy, są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (por. wyrok SN z 15 maja 2025 r., II CSKP 1025/23).

Odnosząc się do kolejnego argumentu skarżącego banku wskazać należy, że wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy umowy kredytu indeksowanego kursem CHF, jako kredytu złotowego, oprocentowanego według stawki LIBOR. (zob. wyrok SN z 15 maja 2025 r., II CSKP 1025/23).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zabrakło zatem kwestii prawnych, które nie zostały jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSN Adam Doliwa

(P.H.)

[a.t]